

ویراستار
الساز بایرام زاده

روزنامه خاطر انصار الدین شاہ

سالنامی ۱۳۵۵ تا ۱۳۵۶
شوال سنہ ۱۳۹۳ ق. الی ربیع الاول سنہ ۱۳۹۴ ق.

ویراستار علمی
افشین داوورپنہ

چند
انتشارات پرندہ

● روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه
● ویراستار: الناز بایرامزاده ● ویراستار علمی: افشین داورپناه

انتشارات پرند

● مدیر هنری و طراح گرافیک: سعید صادقی ● مدیر اجرایی: سید امین سقراطی ● خوشنویس: مهسا رحمانی
● چاپ و صحافی: مشکى ● بهار ۱۴۰۲ چاپ چهارم ● تیراژ ۳۰۰ نسخه ● شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۵۵-۵۲-۸
● پخش: ققنوس ● جستارهای تاریخی ۷ ● حق چاپ محفوظ است. ©

● سرشناسه: ناصرالدین شاه قاجار، شاه ایران، ۱۲۴۷-۱۳۱۳ ق. ۱۸۹۶-۱۸۳۱- Nasir al-din shah, shah of Iran, 1831-1896 ● عنوان و نام پدیدآور: رتاساریو / روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه: سال‌های ۱۲۵۵ شمسی شوال سنه ۱۲۹۳ ه. ق. الی ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۴ ه. ق. ویراستار: الهام بایرامزاده / ویراستار علمی: افشین داورپناه. ● مشخصات نشر: تهران: انتشارات پرند، ۱۳۹۹. ● مشخصات ظاهری: ۳۶۰ ص: مصور، عکس: ۲۱۴/۵ × ۲۷/۵ س. م. ● شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۵۵-۵۲-۸ ● وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا ● یادداشت: کتابنامه: ص ۳۰۵-۳۰۶: همچنین به صورت زیرنویس. ● موضوع: ناصرالدین قاجار، شاه ایران، ۱۲۴۷-۱۳۱۳ ق. ● خاطرات ● موضوع: ناصرالدین قاجار، شاه ایران، ۱۲۴۷-۱۳۱۳ ق. -- سفرها ● موضوع: ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۲-۱۳۴۴ ق. ● موضوع: Qajars, 1779-1925 -- Iran -- History ● شناسه افزوده: بایرامزاده، الناز، ۱۳۶۶-، ویراستار ● شناسه افزوده: داورپناه، افشین، ۱۳۵۵-، ویراستار ● رده‌بندی کنگره: DSR۱۳۶۹ ● رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۷۴۵۰۹۲ ● شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۲۸۷۸۲

● نشانی: تهران. خیابان آیت ا... طالقانی. خیابان برادران شهید مظفر شمالی. بن‌بست کیا. پلاک ۷. واحد ۲. ● تلفن: ۸۸۹۱۰۳۸۱-۰۲۱ ● وبسایت: ir.parandepub.ir ● ایمیل: info@parandepub.ir

مقدمه ویراستار

ناصرالدین شاه قاجار که چهارمین پادشاه سلسله قاجاریه بود، ششم ماه صفر سال ۱۲۴۷ ه. ق (۲۵ تیر ۱۲۱۰ ه. ش) در قریه کهنمود در حوالی تبریز به دنیا آمد. پدرش محمدشاه قاجار و مادرش «ملک جهان خانم مهدعلیا»، از زنان مقتدر دربار قاجاریه بود. او پس از درگذشت پدرش بر اثر بیماری ثقیل در قصر محمدیه، در حوالی باغ فردوس، در سال ۱۲۶۴ ه. ق به تخت شاهی نشست و تا هفده ذی القعدة سنه ۱۳۱۳ ه. ق (۱۲ اردیبهشت ۱۲۷۵ ه. ش) سلطنت کرد و بالاخره چند روز قبل از برگزاری جشن پنجاهمین سال سلطنتش، در حرم شاه عبدالعظیم حسنی رحمته الله علیه توسط «میرزا رضا کرمانی» ترور شد. سلطان صاحبقران به دلیل ترورش در حرم شاه عبدالعظیم حسنی رحمته الله علیه «شاه شهید» نامیده شد.

ناصرالدین شاه کتاب دوست، هنرشناس، نسخه دوست و نیز علاقمند به نقاشی و البته خاطره نویسی است؛ خاطراتش هر کدام دنیایی است از چطور و چگونه بودن ها و توصیف های دقیق درباره همه کس و همه چیز. شور نوشتن در او، ریشه دارتر بود و همین باعث شد تا از حاصل نوشته های او روزنامه های متعدد خاطرات روزانه،

شکاریه، سفرنگاری‌های فرنگستان و جاده‌های پرپیچ و خم ایران و بین‌النهرین شکل بگیرد. پژوهش درباره این روزنامه‌ها، خود تاریخ مفصلی دارد. پژوهش درباره این روزنامه‌ها خود تاریخ مفصلی دارد. این روزنامه‌ها بدون ترتیب وقایع به همان شکل اصلی خود منتشر شده است. یکی از نکات حائز اهمیت این است که ناصرالدین شاه در این روزنامه خاطرات، بسیار کم به وقایع سیاسی مملکت پرداخته و آن‌ها را در دفترچه‌هایی مجزا و گاه به صورت رمزی نگاشته است. ناصرالدین شاه در دوران پنجاه ساله سلطنتش ایران را در بسیاری از جهات رو به جلو حرکت داد. زمان سلطنت او دوران نخستین‌ها بود. او پادشاهی خاطرم‌نویس، شاعر، نقاش، خطاط، عکاس و شکارچی بود.

یادداشت‌های روزانه ناصرالدین شاه، نوشتاری ساده و بی‌تکلف و به دور از هرگونه الفاظ پرطمطراقی است که در درباریان و زنان حرم‌خانه در نامه‌نگاری با شاه بدان استناد می‌کردند.

در بسیاری از خطوط خاطرات، ناصرالدین شاه خود را با لفظ «ما» خطاب کرده است. در این روزنامه‌ها، شاه اطرافیانش را با همان لفظی که خود بکار می‌برد یاد کرده است؛ مثل: چرتی، دُلچه، خرچه، جوجه، باشی و....

کتاب «روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه» حاصل استنساخ بخشی از روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه به قطع رحلی بزرگ از صفحه ۵ الی صفحه ۱۹۴ است که اصل آن در بخش اسناد خطی سازمان اسناد ملی ایران با شماره ۷۲۳۲-۲۹۵ در بخش آلبوم بیوتات، بایگانی شده است.

این روزنامه مربوط به خاطرات از شوال سنه ۱۲۹۳ ه. ق^۱ تا ربیع الاول سال ۱۲۹۴ ه. ق است و دربردارنده برخی مطالب در خور تحقیق و پژوهش؛ از جمله جشن صدساله سلطنت قاجار، جنگ روس و عثمانی - که به شکست عثمانی انجامید - و عجباً که شاه در این ایام حساس جنگ، به شرح وقایع هر روز زندگی روزمره اش، با ذکر جزئیات، پرداخته است؛ ایامی که در دارالخلافه الباهره طهران در عمارت ارگ سلطنتی گلستان، یا به دید و بازدیدخانه در خانه رجال، مهمانی های اعیانی و گاه در ییلاقات اطراف طهران به شکار می گذشته است!

شیوه تصحیح

در شیوه تصحیح و بازنویسی این متن که به خط ناصرالدین شاه قاجار است، به اصل متن وفادار مانده ایم و تنها بخشی از رسم الخط را که با رسم الخط امروزی متفاوت است، به شیوه امروزی بازنویسی کرده ایم؛

- برای مثال؛ واژه هایی مانند برخاستم، خابیدم، خندم که به رسم الخط امروزی برخواستم، خوابیدم و خواندم تحریر شده است.
- واژه هایی چون خانها، عینها که به صورت خانه های، عین ها بازنویسی شده است.

- واژه هایی چون بجز، بجای، بخانه، بخاطر، بخاندن، جدا و به صورت به جز، به جای، به خانه، به خاطر، به خواندن، تصحیح و بازنویسی شده است.

۱. یعنی زمانی که ناصرالدین شاه چهل و پنج سال داشت.